

עמותת שיעור אחר זקוקה לך. פעילותנו נסמכת על התנדבות ותרומות, ולפיכך כל תרומה והצעה לסיוע, יאפשרו לנו להרחיב הפעילות לטובת תלמידים נוספים. למידע נוסף - אנא היכנסו לאתר www.shiuracher.org וצרו עמנו קשר.

תכניות ההעשרה של שיעור אחר מקנות ידע לתלמידים, אך מטרתה המרכזית של הפעילות הינה **המפגש האישי, ההכרות ההדדית וחשיפת התלמידים לבעלי המקצוע ולעולמם.** לפיכך, אנו ממליצים שתספרו על עצמכם, תאפשרו לילדים להכירכם (היכן גדלתם, אילו תלמידים הייתם, מדוע בחרתם במקצוע, תחומי העניין) ותשאירו זמן לשאלות ולתשובות.

בחירות בישראל

מטרות השיעור

- התלמידים יכירו מושגים מרכזיים הקשורים לדמוקרטיה ולבחירות: "בחירות שוות", "בחירות חשאיות", "מצע בחירות".
- התלמידים יתנסו בהליך של בחירה דמוקרטית לאור המושגים שנלמדו.

הכנה

- הדפסת מצעים של 3 המפלגות – לפי גיל התלמידים (יסודי או תיכון) (בנספח)
- קופסה שתשמש כקלפי
- וילון / פרגוד / לוח שישמש כפרגוד

מהלך השיעור

1. פתיחה:

פתחו את השיעור על ידי הדוגמה הבאה: הבה נחשוב על שני אנשים דמיוניים:

- א. משה, בן 45 הוא איש עסקים בעל חברה גדולה מאוד לייבוא מוצרי חשמל שמעסיקה מאה וחמישים עובדים. החברה של משה מצליחה מאוד ומפרנסת בכבוד את כל עובדיה.
 - ב. גדעון בן 38 הוא מובטל שלא מצליח למצוא עבודה מזה שנתיים. הוא מקבל קצבה קטנה מכספי הביטוח הלאומי ובעזרתה הוא מפרנס בדוחק את משפחתו (הוא, אשתו וארבעת ילדיו).
- מי מבין השניים תורם יותר למשק הישראלי? מי נמצא בעמדת השפעה גדולה יותר? וודאי שמשה.

2. המשך:

כידוע לכולכם, בקרוב יתקיימו בחירות במדינת ישראל. מה דעתכם שבמקום שכל אחד יוכל להצביע פעם אחת, לאנשים המשפיעים יותר על המשק הישראלי מבחינה כלכלית ומכניסים יותר כסף לקופת המדינה, תינתן אפשרות להצביע פעמיים (יהיו להם שני קולות במקום אחד)?

למנחה: על אותו עקרון ניתן להציג הבחנה בין אוכלוסיות לפי הדרגה הצבאית (שני קולות לקצינים?), או נשים מול גברים (כפי שהיה נהוג בעבר הלא רחוק בחלק ממדינות העולם)

שרטטו על הלוח את הטבלה (בעמוד הבא) ובקשו מהתלמידים להביע את דעתם בנושאים הללו. מלאו את הטבלה לפי תשובות התלמידים.

הערה: כדאי להוציא מהדיון את השאלה – כיצד ניתן למדוד עני/עשיר, נניח שיש לכך מדד מוסכם

בעד קול אחד לכולם	בעד קול אחד לעניים, שניים לעשירים
שני קולות לעשירים ואחד לעניים משמעם פגיעה קשה בדמוקרטיה ובעקרון השוויון שלפיהם לכל אדם אפשרות לבחור פעם אחת בלבד.	חשוב שלעשירים תהיה יכולת השפעה רחבה יותר על נבחרים הכנסת שכן הם יכולים לבחור את האנשים שישפרו את מצב הכלכלה במדינה.
שני קולות לעשירים מהווים פגיעה בעקרון ההומאני שטוען שאין אדם שווה/טוב יותר מחברו.	העשירים תורמים יותר לקופת המדינה. מי שתורם יותר – מגיע לו להשפיע יותר.

3. **סיכום ביניים:** הדילמה שהועלתה כאן מדגישה את העיקרון הדמוקרטי על פיו הבחירות הן **שוות**. לכל אזרח ישנה אפשרות להצביע (לבחור) פעם אחת בלבד! כל פתק במעטפה הוא קול אחד, ומכאן שלכל אזרח השפעה שווה.

4. **שאלה:** מדוע לדעתכם החליטו חברי כנסת ישראל שהבחירות יהיו שוות?
תשובה: התפיסה הדמוקרטית מאמינה בכך שערכו של אדם אחד אינו גדול או קטן יותר מערכו של אדם אחר. לא משנה אם **האדם** עשיר יותר או גדול יותר, ממין זכר או נקבה, מדת זו או אחרת וכיו"ב. בני האדם נולדו שווים מבחינת ערכם כבני אנוש. וודאי שיש עשירים ויש עניים, אולם אין זה אומר שניתן לקפח את העניים ולאפשר לעשירים זכויות יתר. שכפי שכולנו שווים חובות (תשלומי מס הכנסה, שירות צבאי) כך גם כולנו שווים זכויות.

5. **קלפי – חשאיות הבחירות:**

האם ראיתם פעם קלפי של בחירות? האם הלכתם עם הוריתם לבחור? כיצד נראית קלפי של בחירות?
תשובה: בחדר בו מתקיימת הצבעה יושבים מספר נציגים ממפלגות שונות. הקלפי מוסתרת על ידי פרגוד. מאחורי הפרגוד ישנן מעטפות ופתקים רבים המייצגים את המפלגות השונות. **מדוע יש צורך בפרגוד?**
תשובה: על פי עקרון דמוקרטי נוסף. הבחירות הן **חשאיות**. לכל אזרח אפשרות לבחירה חופשית שלא מושפעת מלחץ של נציגי המפלגות או אפילו של קרובי משפחה (לכן, למשל, לבעל ולאישה אסור להיכנס יחד לקלפי).

6. **הפעלה:** בקשו משלושה מתנדבים. כל מתנדב יקבל כרטיסייה אותה יקרא בחוץ (בנספח) ויתכונן במשך 2-3 דקות. המתנדבים יחזרו ויצגו בפני תלמידי הכתה, כל אחד בתורו את "מצע הבחירות" שקיבל.
למנחה – יש שני סוגים של מצעים לבחירות בנספח: **לבי"ס יסודי ולבי"ס תיכון**.

7. **בזמן שהתלמידים יתכוננו הסבירו את העומד להתרחש:**

א. **לבי"ס תיכון:** המתנדבים שלנו מייצגים פוליטיקאים, נציגי מפלגות, המבקשים להיבחר על ידי הציבור כנציגיהם בכנסת. כל מתנדב יציג את **מצע הבחירות** שלו. שאלו: מהו מצע בחירות?
תשובה: מצע בחירות כולל את תפיסות עולמה של המפלגה ואת ההצעות והדרכים הטובות ביותר, לדעתה, לניהול יעיל וטוב של המדינה. המצע מציע דרכי טיפול בתחומי החיים העיקריים: ביטחון, כלכלה, חברה ותרבות. חשוב להדגיש שמצע של מפלגה הוא ארוך יותר, מורכב יותר, וכולל היבטים שונים של ניהול המדינה וחיי החברה, בניגוד למצעים שהציגו התלמידים.
הערה למנחה:
ניתן לערוך בחירות "אמיתיות", כלומר במקום מצע הבחירות המדומיין שניתן לשלושת התלמידים, ניתן לבחור במפלגות הקיימות במציאות.

ב. **לבי"ס יסודי:** המתנדבים שלנו מייצגים תלמידים שרוצים להיבחר למועצת התלמידים בביה"ס מטעם הכיתה. כל נציג יציג את מצע הבחירות שלו. שאלו מהו מצע בחירות? תשובה: מצע בחירות כולל את תפיסות עולמה של המפלגה ואת ההצעות והדרכים הטובות ביותר, לדעתה, לניהול יעיל וטוב של המדינה. במקרה שלנו, מצע הבחירות הינו תפיסת עולמו של התלמיד שמעוניין להיבחר למועצת התלמידים מטעם הכיתה. הוא ינסה לשכנע אתכם מדוע כדאי לכם לבחור בו מטעם הכיתה.

8. הצגת המצעים – המשך משותף:

הכניסו את שלושת המתנדבים ובקשו מכל אחד מהם להציג את המצע שלו.

9. בחירות:

חלקו לכל תלמיד פתק ובקשו שהוא ירשום על הפתק את שם התלמיד ששכנע אותו יותר מהאחרים. הסבירו שניתן גם לא לבחור באף אחד מהתלמידים, על ידי פתק לבן, כלומר לא לרשום שום דבר. את הפתק הלבן לא סופרים ולכן הקול שלכם ילך לאיבוד אם לא תבחרו בתלמיד מסוים. במידה שהבאתם קופסה לקלפי, הציגו את הקופסה ובקשו מהתלמידים לשלשל את הפתק לתוכה מאחורי הפרגוד. הדבר ייתכן תחושה של קלפי אמיתית. ספרו את הקולות והכריזו על המנצח.

למנחה:

תוכלו גם לבחור 2-3 תלמידים שיהוו את ועדת הקלפי והם אלו שיספרו את הקולות וגם יודאו שהבחירות מתנהלות כראוי ללא רמאויות.

10. סיכום:

דיברנו היום על בחירות במדינה דמוקרטית. ראינו שהבחירות הן **שוות** (לכל אזרח קול אחד) ו**חשאיות** (בחירה חשאית ואישית שאינה מושפעת מלחץ). כמו כן התנסו בהליך של בחירה דמוקרטית כאשר הנציגים השונים הציגו מצע בחירות שעל פיו הגיע כל אחד מכם להחלטה במי לבחור. התנסו זו לימדה אותנו עיקרון דמוקרטי נוסף: על האזרחים להחליט באופן רציונלי, מושכל ומבוסס על ידע במי עליהם לבחור ולא "סתם" משום שכך בוחרת סביבתם. עליהם להבין ולדעת מהן האפשרויות העומדות לרשותם ומתוכן לבחור בחירה שהם מאמינים כי היא ההגיבית והנכונה.

מצעים לבחירות – לתלמידי תיכון

אתה נציג של מפלגת "החברה"

אתה מבקש לשכנע את תלמידי הכיתה לבחור במפלגה שלך. עליך לספר לתלמידים מהם הצעדים העיקריים שמתכוונת המפלגה שלך לנקוט לאחר שתנצח בבחירות:

ספר לתלמידים כי הנושא המרכזי שתיקח על עצמה המפלגה שלך הוא הנושא החברתי. בישראל הפער בין העניים לעשירים הוא עצום. העשירים הם מעטים והם בעלי הון עצום לעומת העניים שהם רבים ומתקיימים בדוחק. יש לפעול למען צמצום הפערים והטבה עם האוכלוסיות החלשות.

בנוסף, בעיות חברתיות נוספות מאיימות על מצבה של מדינת ישראל. לאחרונה דווח כי ישראל נמצאת במקום השביעי בעולם בפשיעת נוער. האלימות גוברת ואזרחים רבים מזלזלים בחוקים. יש לחזק את מערכת החינוך ואת שלטון החוק במדינת ישראל.

גם בנושא הביטחוני תפעל מפלגתך. המפלגה מתכוונת להמשיך את המשא ומתן עם הפלשתינאים בדרך להסכם כולל שיכלול ויתורים על שטחים מצד ישראל תוך שמירה על בטחון מקסימאלי של תושבי המדינה.

אתה נציג של מפלגת "הביטחון"

אתה מבקש לשכנע את תלמידי הכיתה לבחור במפלגה שלך. עליך לספר לתלמידים מהם הצעדים העיקריים שמתכוונת המפלגה שלך לנקוט לאחר שתזכה בבחירות:

ספר לתלמידים כי הנושא המרכזי שתיקח על עצמה המפלגה שלך הוא הנושא הביטחוני של מדינת ישראל. לאחרונה דווח כי איראן מתחמשת בקצב מהיר מאוד ומפתחת נשק גרעיני המהווה סכנה עצומה לקיומה של מדינת ישראל. הממשלה הבאה חייבת לעצור את תהליך ההתחמשות הגרעינית של איראן. בנוסף, האיום מצד גורמי טרור פלשתינאים לא פסק. לדעתכם אין להמשיך את המשא ומתן עם הפלשתינאים עד לויתור סופי שלהם על דרך הטרור.

מפלגתך תפעל בכל האמצעים הדרושים ולא תחשוש מהפעלת צעדים צבאיים מרחיקי לכת על מנת לנצח את אויבינו.

אתה נציג של מפלגת "השלום"

אתה מבקש לשכנע את תלמידי הכיתה לבחור במפלגה שלך. עליך לספר לתלמידים מהם הצעדים העיקריים שמתכוונת המפלגה שלך לנקוט לאחר שתזכה בבחירות:

ספר לתלמידי הכיתה שהמפלגה שלך מתכוונת לפעול במלוא המרץ להשגת שלום כולל ובטוח בין ישראל לשכנותיה ולהביא לרגיעה ולהפחתה משמעותית של פעולות האיבה והטרור במדינת ישראל.

נושא השלום יעמוד בראש סדר העדיפויות של המפלגה שלך אשר תנקוט בכל הצעדים המתבקשים לקידום המשא ומתן עם הפלשתינאים על מנת להשיג את השלום. ברור שיהיה צורך לעשות פשרות וויתורים טריטוריאליים על מנת להקדם בדרך להסכם שלום אך מפלגתך לא תתפשר על שמירת ביטחונם של אזרחי ישראל.

ידוע לכולם כיום כי הדרך היחידה בה ניתן לפתח את מדינתנו ולשמור על ביטחון אזרחיה היא על ידי השגת שלום. על כן זהו הנושא העיקרי בו אתם מתכוונים לפעול.

מצעים לבחירות לביה"ס היסודיים

אתה מעוניין להתקבל למועצת התלמידים בביה"ס מטעם הכיתה:

אתה מבקש לשכנע את תלמידי הכיתה לבחור בך למועצת התלמידים. עליך לספר לתלמידים מהם הצעדים העיקריים שתבצע לאחר שיבחרו בך:

ספר לתלמידים שאתה תדאג להפסקה פעילה, כך שבכל הפסקה תהיה כיתה/שכבה אחראית על הפעלת תלמידי ביה"ס בצורה שונה – ריקודים, משחקים, מוסיקה וכדומה.

אתה תדאג גם שבביה"ס ישתלו עצים ופרחים, כך שהסביבה שלו תהיה יפה ומזמינה יותר ויהיה לכם נעים יותר להגיע לביה"ס. כמו כן תדאג למיחזור של ניירות ובקבוקים, כך שביה"ס יהיה ב"ס ירוק וידידותי לסביבה.

אתה מעוניין להתקבל למועצת התלמידים בביה"ס מטעם הכיתה:

אתה מבקש לשכנע את תלמידי הכיתה לבחור בך למועצת התלמידים. עליך לספר לתלמידים מהם הצעדים העיקריים שתבצע לאחר שיבחרו בך:

ספר לתלמידים שאתה תדאג שלכל תלמיד ירכשו מחשב נייד שאיתו הוא יבוא לביה"ס והוא יחליף את הספרים והמחברות. המחשב הנייד יקל על התלמידים את נשיאת הספרים על הגב וגם יאפשר למורים לשלוח את החומרים שהם מכינים ישירות למיילים של התלמידים, דבר שיחסוך מהתלמידים את העתקת החומר מהלוח.

את חושב שהמחשבים הניידים הם הקידמה ואתה מעוניין שהם יהיו חלק בלתי נפרד מהלימודים בביה"ס.

אתה מעוניין להתקבל למועצת התלמידים בביה"ס מטעם הכיתה:

אתה מבקש לשכנע את תלמידי הכיתה לבחור בך למועצת התלמידים. עליך לספר לתלמידים מהם הצעדים העיקריים שתבצע לאחר שיבחרו בך:

אתה תדאג לכך שיהיה אוכל חם בביה"ס כל יום שבו נשארים בביה"ס מעבר לשעה 12:00 בצהריים. אתה חושב שאוכל חם בצהריים חשוב ביותר לבריאות של התלמידים וגם יסייע לכם להתרכז טוב יותר בלימודים. אתה חושב שאחריות ביה"ס לארגן אוכל חם ואף אפשרות למזיגת מים חמים להכנת שוקו או מנה חמה על ידי התלמידים. על המיחם להיות במקום בטוח למשל בחדר המורים והשימוש בו יעשה בעזרת המורים, כדי שלא תתעורר בעיה בטיחותית.

אתה חושב שאוכל חם או משקאות חמים הם דבר חשוב ביותר לתלמידי ביה"ס.